

آزمون شبیه ساز نیمسال اول درس : علوم و فنون ادبی	ساعت شروع :	تاریخ امتحان :	مدت امتحان :
نام و نام خانوادگی :	رشته : انسانی	پایه ی دوازدهم دوره ی متوسطه	تعداد صفحات : ۶ صفحه
آزمون شبیه ساز + پاسخنامه	جهت دریافت ۷ روز مشاوره و برنامه ریزی رایگان پادینو با شماره 02166906790 تماس بگیرید		
ردیف	سوالات		
	نمره		

علوم و فنون ادبی

۱ ثابت کنید در بیت زیر، آرایهٔ "متناقض‌نما" به کار رفته است؟
 "چيست اين سقف بلند سادهٔ بسيار نقش هيچ دانا زين معما در جهان آگاه نيست"

۲ کدام یک از بیت‌های زیر، دو "برش آوایی" دارد؟
 الف) شفای این دل بیمار جز لقای تو نیست طبیب جان خرابم کسی وُرای تو نیست
 ب) ای سرو بلندقامت دوست وهوه که شمایلِت چه نیکوست!

۳ باتوجه‌به ابیات زیر به سؤالات پاسخ دهید.
 (۱) یاس بوی مهربانی می‌دهد عطر دوران جوانی می‌دهد
 (۲) از کردهٔ خویشتن پشیمانم جز توبه ره دگر نمی‌دانم
 الف) کدام بیت ناهمسان است؟
 ب) علت ناهمسانی بیت را توضیح دهید.

باتوجه‌به موارد مشخص شده آرایه‌های "تلمیح، تضمین و مراعات نظیر" را در ابیات زیر بیابید.

۴ از اسب پیاده شد بر نطح زمین نه رخ زیر پی پیلش بین شهمات شده نعمان

۵ در آینه دوباره نمایان شد با ابر گیسوانش در باد باز آن سرود انا الحق ورد زبان اوست

۶ چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت شیوهٔ جنات تجری تحتها الانهار داشت

۷ ور مرد خواب و خفتی رو سر بنه به بالین تنها مرا رها کن

بیت: "به حسن خُلق و وفا کس به یار ما نرسد تو را در این سخن انکار کار ما نرسد"

الف) تقطیع هجایی کنید.

ب) نشانه‌های هجایی آن را بگذارید.

ج) وزن این بیت را بنویسید.

در بیت "پیش کمان ابرویش لابه همی‌کنم ولی گوش کشیده است از آن گوش به من نمی‌کند":

الف) شاعر در هجای هفتم مصراع اول بیت، از کدام اختیار "زبانی" استفاده کرده است؟

ب) وزن این بیت چیست؟

باتوجه به بیت "چيست اين سقف بلند ساده بسيار نقش هيچ دانا زين معمّا در جهان آگاه نيست"

الف) وزن بیت را بنویسید.

ب) یک اختیار شاعری زبانی در مصراع اول مشخص کنید.

در کدام یک از واژگان بیت زیر، مصوّت بلند "ی"، همواره کوتاه است؟

"به دشت دل گیاهی جز گل رویت نمی‌روید / من این زیبا زمین را آزمودم میهن ای میهن!"

در بیت "در دام فتاده آهویی چند محکم شده دست و پای در بند":

الف) چرا مصوّت بلند / و / در کلمه "آهو" کوتاه تلفظ شده است؟

ب) شاعر در واژه "آهو" از کدام اختیار شاعری داخل کمانک مقابل، استفاده کرده است؟ (وزنی - زبانی)

چند هجای کشیده (بدون توجه به اختیارات شاعری) در بیت وجود دارد؟

باتوجه به بیت "اگر آن تُرک شیرازی به دست آرد دل ما را به خال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را"

الف) اختیار "حذف همزه" در کدام هجای بیت صورت گرفته است؟

ب) "تغییر کمیت مصوت‌ها" را در هجاهای بیت مشخص کنید.

۱۴ وزن مصراع "جانا نظری که ناتوانم"، "مُسْتَفْلُ فاعلاتُ مُستف" است. اگر هجاهای این مصراع را به گونه‌ای دیگر برش بزنیم، وزن آن چه خواهد بود؟

۱۵ "وزن" کدامیک از ابیات زیر، با بیت: "چون جام شفق موج زند خون به دل من
باین همه دور از تو مرا چهره زردی است"
متفاوت است؟

الف) هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای؟
ب) هنگام وداع تو ز بس گریه که کردم
من در میان جمع و دلم جای دیگر است
دور از رخ تو چشم مرا نور نمانده است

پس از تقطیع دو بیت زیر اختیارات شاعری به کاررفته در هر کدام را مشخص کنید.

۱۶ خلدگر به پا خاری آسان برآید
چه سازم به خاری که در دل نشیند

۱۷ نکوهش مکن چرخ نیلوفری را
برون کن ز سر باد خیره‌سری را

	پایه‌های آوایی
	وزن شعر
	نشانه‌های هجایی

"درستی" و "نادرستی" عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

۱۹ در سطح فکری دوره بیداری نگرش شاعران از جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی به کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی تغییر کرد.

۲۰ با ذکر دلیل ثابت کنید در بیت زیر آرایه "متناقض‌نما" به کار رفته است.
می‌خورم جام غمی هر دم به شادی رخت خرم آن کس کاو بدین غم شادمانی می‌کند

۲۱ در کدامیک از ابیات زیر، هر سه اختیار زبانی (بلند تلفظ کردن مصوّت کوتاه - حذف همزه - کوتاه تلفظ کردن مصوّت بلند) به کار رفته است؟

الف) سعدی نظر از رویت کوتاه نکند هرگز ور روی بگردانی، در دامن آویزد
ب) پس سوی کاری فرستاد آن دگر تا از این دیگر شود او باخبر

درستی یا نادرستی موارد زیر را مشخص کنید.

۲۲ واژه "عامیانه: —U—"، در هجای دوم و چهارم اختیار زبانی دارد.

- ۱- چون گشت زمین ز جور گردون سرد و سیه و خموش و آوند
- ۲- بناخت ز خشم بر فلک مشت آن مشت تویی تو ای دماوند
- ۳- تا درد و ورم فرونشیند کافور بر آن ضماد کردند
- ۴- شو منفجر ای دل زمانه وان آتش خود نهفته میسند

دو مورد از ویژگی زبانی سروده بالا را بیابید و بنویسید.

شعر بالا از "محمدتقی بهار" است، "سطح فکری" آن را بررسی کنید. "دو مورد"

آرایه شاخص بیت سوم چیست؟ در مورد آن بنویسید.

پس از تقطیع هجایی ابیات زیر اختیارات شاعری به کاررفته را در آن مشخص کنید و وزن بیت را مشخص کنید.

غمش در نهان‌خانه دل نشیند به نازی که لیلی به محمل نشیند

سوی چاره گشتم ز بیچارگی ندادم بدو دل به یک‌بارگی

نشانه‌های هجایی کدام بیت را می‌توان به دو صورت "همسان و ناهمسان" بُرش آوایی زد؟ نظم کدام برش بر دیگری برتری دارد؟
 الف) چون جام شفق موج زند خون به دل من با این همه، دور از تو مرا چهره زردی است
 ب) ترک گدایی مکن که گنج بیابی از نظر رهروی که در گذر آید

پایه‌های آوایی و نشانه‌های هجایی بیت زیر را مشخص کنید.
 "سعدی نظر از رویت کوتاه نکند هرگز / و روی بگردانی در دامت آویزد"

باتوجه به بیت "من و تو غافلیم و ماه و خورشید / بر این گردون گردان نیست غافل"، به سؤالات پاسخ دهید.

الف

اختیار زبانی "امکان حذف همزه" در چندمین رکن مصرع دوم وجود دارد؟

ب

کدام اختیار زبانی در هجای سوم مصرع اول دیده می‌شود؟

جدول زیر را کامل کنید.

نام نویسنده یا شاعر	ویژگی بارز شعر	یا اثر اثر
الف)	از بین رفتن تکلف نثر	منشآت
ب) شمس و طغرا	داستانی تاریخی

یکی از ضعف‌های تکنیکی در اغلب داستان‌های دوره مشروطه چیست؟

باتوجه به متن زیر از "دهخدا"، به سؤالات پاسخ دهید.
 "... وای وای! الهی رودهات ببره، چقدر حرف می‌زنی؟! حوصلم سر رفت! آفتابه‌لگن شش دست، شام و ناهار هیچی! گفت: نخور،
 عسل و خربزه با هم نمی‌سازند! نشنید و خورد. یک ساعت دیگر یارو را دید؛ مثل مار به خودش می‌پیچید. گفت: نگفتم نخور، این
 دو تا با هم نمی‌سازند؟ گفت: حالا که این دو تا خوب با هم ساخته‌اند که من یکی را از میان بردارند...."

الف

کدام یک از ویژگی‌ها، در متن بالا نیست؟

(۲) تکلف

(۱) عامیانه‌نویسی

ب

یک نمونه ضرب‌المثل به کاررفته در متن بالا را بنویسید.

پ

مفهوم "درد شدید داشتن"، از کدام عبارت برداشت می‌شود؟

ت

مجموعه نوشته‌های طنزآمیز سیاسی - اجتماعی این نویسنده چه نام دارد؟

واژه "دل‌آرام" را یک‌بار بدون حذف همزه و یک‌بار با حذف همزه، تقطیع هجایی کنید.

آزمون شبیه ساز نیمسال اول درس : علوم و فنون ادبی	ساعت شروع :	تاریخ امتحان :	مدت امتحان :
نام و نام خانوادگی :	رشته : انسانی	پایه ی دوازدهم دوره ی متوسطه	تعداد صفحات : ۵ صفحه
آزمون شبیه ساز + پاسخنامه	جهت دریافت ۷ روز مشاوره و برنامه ریزی رایگان پادینو با شماره 02166906790 تماس بگیرید		
ردیف	پاسخنامه		
	نمره		

علوم و فنون ادبی

۱ کلمات "ساده" و "بسیارنقش" به هم اضافه شده است. همراهی این دو واژه باهم و مفهوم آنها، متناقض نما است. شاعر، به شکل ادبی و هنرمندانه، دو واژه را که عقلاً ارتباط بین آنها غیرممکن است، به هم مربوط نموده است. (بیان مفاهیم مشابه که مقصود را برساند مورد قبول است)

۲ گزینه ب یا "ای سرو بلندقامت دوست"

۳ الف) گزینه "۲" - از کرده خویشتن پشیمانم
جز توبه ره دگر نمی دانم
ب) زیرا وزن بیت "مستفعل فاعلات مفعولن یا مفعول مفاعِلن مفاعِلن" است.

پاسخ سؤالات ۴ تا ۷

۴ مراعات نظیر

۵ تلمیح

۶ تضمین

۷ تضمین

تقطیع هجایی	ب	حس	ن	خل	قُ	و	فا	کس	ب	یا	ر	ما	نَ	رَ	سَد
تقطیع هجایی	ت	را	ذ	رین	س	خ	نن	کا	ر	کا	ر	ما	نَ	رَ	سَد
نشانه های هجایی	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
وزن	مفاعِلن			فاعلاتن			مفاعِلن			فاعِلن					

۹ الف) تغییر کمیت مصوت یا کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند
ب) مفتعلن مفاعِلن مفتعلن مفاعِلن

۱۰ الف) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن / فاعِلن
ب) حذف همزه یا اختیار بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه (تغییر مصوت کوتاه به بلند)

چون بعد از مصوت بلند / و / ، مصوت آمده است.

ب زبانی

پ چهار هجای کشیده

اگر آن تُر / کب شی را زی / پ دس تا زد / دل ما را // ب خالی هن / دوش بخ شَم / س مَر قَن دُ / بُ خا را را
الف) مصراع اول، هجای یازدهم "تا"

ب) ۱- مصراع اول، هجای (۱۴) ۲- مصراع دوم، هجای (۳) و هجای (۱۲) "بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه" (یک مورد) ۳-
مصراع دوم، هجای (۵)؛ کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

مفعولُ مفاعِلن مفعولن.

"الف" یا "هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای؟
من در میان جمع و دلم جای دیگر است"

پاسخ سؤالات ۱۶ تا ۱۷

					U (۱)						
خ	لد	گر	پ	پا	خا	ری	یا (۲)	سایر	ب	را	ید
U	-	-	U	-	-	/	-	-	U	-	-
چ	سا	زم	پ	خا	ری	ک	در	دل	ن	شی	ند
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-

(۱) اختیار زبانی / اختیار شاعری / حذف همزه / تغییر کمیت مصوت / کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

ن	کو	هش	م	کن	چر	خ	نی	لو	ف	ری	را
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
ب	رو	کن	ز	سر	با	د	خی	ر (۱)	س	ری	را
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-

(۱) اختیار زبانی / تغییر کمیت مصوت / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

پایه‌های آوایی	۰/۷۵	بُر دا بُد	تِ دِل زِ کا	رِ او بُخت
دَر مانِ دِ	پِ دَر پِ کا	رِ او سُخت		
وزن شعر	۰/۷۵	مَفْعُولُ	مَفَاعِلُنْ	فَعُولُنْ
نشانه‌های هجایی	۰/۷۵	- - U	U - U -	U - -

توجه: "مستفعلُ فاعلاتُ فع لُن" نیز معادل این وزن است.

پاسخ سؤال ۱۹

۱۹ نادرست

۲۰ با غم شادمانی کردن در کلام شاعر به شکل ادبی و هنرمندانه، تناقض دارد زیرا نمی‌توان با غم شادمانی کرد و این غیرممکن است.

۲۱ "ب" (در هجای دوم مصراع اول در کلمه "سو" کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند و در هجای سوم مصراع اول کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند و در هجای نهم مصراع اول و هجای سوم مصراع دوم حذف همزه به کار رفته است)

پاسخ سؤال ۲۲

۲۲ نادرست

۲۳ الف در بیت‌ها، جمله‌ها به شکل مرکب است، بین واژه‌ها روابط معنایی تناسب: سرد و سیاه و خاموش؛ منفجر و آتش؛ درد و ورم و ضما؛ تکرار: مشت و تو. آوردن واژه‌های کهنه ضما و آوند. ساده بودن زبان شعر، ساختمان بیشتر واژه‌ها ساده است. بیشتر واژه‌ها فارسی‌اند به جز یکی دو مورد عربی. به کار بردن فعل پیشوندی فرونشینند. به کار بردن بناوخت به جای زد.

ب نوع ادبی شعر ادبیات پایداری و مقاومت است. دماوند نماد آزادی‌خواهان و آگاهان خاموش جامعه؛ درون‌مایه: دعوت به قیام و مبارزه در برابر بیداد و ستم پادشاه وقت محمدعلی شاه قاجار؛ شعر جنبه ملی و میهنی دارد و در مورد مسائل روز جامعه طرح مسائل سیاسی - اجتماعی با زبان حماسی در سبک خراسانی سروده شده است؛ شعر در خدمت آزادی و وطن‌خواهی و مخالفت با دولت وقت و برای برانگیختن احساسات ملی و وطنی مردم برای دعوت به قیام

پ حسن تعلیل، علت نشستن برف بر قلّه دماوند را تسکین درد می‌داند.

پاسخ سؤالات ۲۴ تا ۲۵

غ	مَش	دَر	نَ	ها	خا	ن	ی	دل	ن	شی	نَد
U	-	-	U	-	-	U	ل - *	-	U	-	-
ب	نا	زی	ک	لی	لی	پ	مَخ	مِل	ن	شی	نَد
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
فعولن				فعولن			فعولن			فعولن	

* هجای ۸ مصراع اول تغییر کمیت مصوت / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

سو	ی	چا	ر	گش	ٿم	ز	بی	چا	ر	گی
U	U	-	U	-	-	U	-	-	U	-
ن	دا	دم	بـ	دو	ڊل	پـ	یک	با	ر	گی
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-
فعولن			فعولن			فعولن			فَعْل	

(۱) هجای اول مصراع اول / تغییر کمیت مصوت / کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

(۲) هجای دوم مصراع اول / تغییر کمیت مصوت / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

بیت "الف" - همسان

پایه‌های آوایی	سَع دِ نَ	طَ زَر رَوِ یَت	کَو تَه نَ	کَ نَد هَر گَز
	وَر رَوِ یَ	بَ گَر دَا نِی	دَر دَا مَ	نَ تَا وِی زَد
نشانه‌های هجایی	U - -	- - - U	U - -	- - - U

الف رکن اول

ب

تغییر کمیت مصوت‌ها (بلند تلفظ کردن مصوت‌های کوتاه)

الف) قائم مقام فراهانی (ب) محمدباقر میرزای خسروی

وجود راوی سوم شخص در بعضی صحنه‌های داستان و سخن گفتن او با خواننده است که امروزه کاربرد چندانی ندارد.

تکلف

ب آفتابه‌لگن شش دست، شام و ناهار هیچی!

پ مثل مار به خودش می‌پیچید.

ت چرند و پرند

۳۲ بدون حذف همزه = دل / آ / رام

با حذف همزه = د / لا / رام

